

професійною компетентністю та рівнем кваліфікації, конкурентно здатністю, мобільністю та захищеністю на ринку праці.

Упродовж останніх років в системі вищої освіти застосовується значна кількість систем рейтингового оцінювання вищих навчальних закладів. Слід підкреслити, що всі рейтинги у певній мірі заслуговують на увагу. Адже, кожний рейтинг орієнтований на конкретні цілі, цільові групи користувачів, має власну змістовну складову, методологію та методику визначення рейтингу.

Проте, рейтинг Міністерства освіти і науки має певні особливості та відмінності, а саме:

- Систему формують усі вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації незалежно від форм власності, підпорядкування, програм підготовки за напрямками та спеціальностями.

- Система враховує певні ключові рекомендації Берлінських принципів ранжування вищих навчальних закладів.

- Система рейтингу відкрита, прозора та доступна всім суб'єктам ранжування, розробникам та користувачам і ніхто немає права перекривати вільний до нього доступ.

- Рейтинг формується на підставі первинної інформаційної бази, що надається суб'єктами ранжування, базується в основному на статистичних даних і підлягає контролю якості.

- Змістова складова системи ранжування ґрунтується на рейтингових індикаторах, які формують структуру критеріїв рейтингу за основними напрямками діяльності: «Міжнародна активність», «Якість контингенту студентів», «Якість науково-педагогічного потенціалу», «Якість наукової та науково-технічної діяльності», «Ресурсне забезпечення».

Глобальний критерій рейтингу є інтегральний рейтинговий індекс, який визначається як сума індексів критеріїв. Чим більший вимір інтегрального рейтингового індексу, тим краща позиція вищого навчального закладу на рейтинговій шкалі. Змістовні складові критеріїв формуються на основі результатів діяльності вищого навчального закладу та його потенціалу.

Ранжування вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації здійснювалося за результатами їх діяльності та потенціалом 2011/2012 навчального та 2012 календарного років. Суттєво зросла мотивація навчальних закладів щодо участі в рейтингу 2013 року у порівнянні з рейтингом 2012 року. Кількість вищих навчальних закладів системи рейтингового оцінювання збільшилася з 229 до 304 суб'єктів ранжування. Серед них сектор державної та комунальної форм власності включає 207, приватної - 76 вищих навчальних закладів. Окрім того, 21 відокремлений структурний підрозділ виявив бажання самостійно брати участь у рейтингу [2].

Отже, рейтинг як інструмент управління процесами успішного функціонування, надає вищим навчальним закладам інформаційні послуги щодо позиціонування їх на інституційному, галузевому, регіональному та національному рівнях для формування стратегій успіху з урахуванням досягнень партнерів та системи в цілому за умов достовірної, об'єктивної та точної інформації суб'єктів ранжування [2]. Використання якісних рейтингів сприяє взаємному порозумінню і довірі між різними учасниками національних і міжнародних систем забезпечення якості.

Список використаних джерел:

1. Наказ МОНмолодьспорт від 20.12.11 №1475 «Про затвердження Положення про національну систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів»
2. ministry@mon.gov.ua

ГАРАНТІЇ ЗАКОННОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Капля Олександр Миколайович, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри організації охорони громадського порядку навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів громадської безпеки та внутрішніх військ Національної академії внутрішніх справ

Гарантованість основних прав і свобод людини - один з найважливіших принципів не лише законності, але й права. Соціальну основу цього принципу складає ідея загального захисту індивіда і необхідності забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей.

Гарантія (франц. *garantie*, від *garantir* - забезпечувати) - один зі способів

забезпечення виконання зобов'язань [1, с. 59]. Гарантії - це система соціально-економічних, політичних, моральних, юридичних, організаційних передумов, засобів і заходів, що створюють рівні можливості особі для здійснення своїх прав, свобод та інтересів [2, с. 65].

Гарантії прав особи потребують організаційних, процедурних форм їхньої реалізації. Діалектичний взаємозв'язок процедур і гарантій полягає в тому, що перші чітко дають громадянам відповіді на питання: до кого звернутися? який порядок дій? у які терміни? в якій формі? з ким погодити? які результати можуть настати від судових процедур? які результати можливі від позасудових процедур?

Гарантії ж як соціально-правові заходи матеріального, організаційного й іншого характеру показують рівень економічного і політичного розвитку, демократичності суспільства, суспільної і правової свідомості населення. У

Аниуській Декларації прав людини і громадянина (1789 року) [3] записано: «... кожне суспільство, в якому не забезпечені гарантії прав і не встановлений поділ влади, не має конституції» (ст. 16).

Закономірно, що Конституція України, з огляду на міжнародний досвід, проголосила Україну демократичною, унітарною, правовою державою з республіканською формою правління, закріпила принцип поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову, а також обумовила систему гарантій. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність, утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3 Конституції України). Тому не випадково в Конституції України в ряді статей йдеться про гарантованість здійснення особою своїх прав і свобод (статті 3, 10, 32, 33, 43, 46, 50, 55-64 Конституції України), а у галузевому законодавстві закріплені відповідні гарантії здійснення певних прав суб'єктів стосовно галузей права.

Гарантії законності у науковій літературі підрозділяють на дві групи: загальні та спеціальні [4, с. 86; 5, с. 78]. До першої групи належать: економічні, політико-ідеологічні, морально-духовні; до другої - власне юридичні.

Загальні гарантії утворюють матеріальну основу застосування юридичних заходів для зміцнення законності. Останні, будучи безпосередніми засобами забезпечення законності, у той же час похідні від перших; спеціальні гарантії повинні бути закріплені в нормативно-правових актах.

Юридичні гарантії законності - це обумовлена особливостями соціально-економічного ладу система умов і засобів, закріплених у чинному законодавстві і безпосередньо спрямованих на забезпечення законності.

Серед юридичних гарантій особлива роль належить процесуальним гарантіям, тому що процес є формою життя матеріального права, реально втіленими в життя формально закріплені права і свободи можуть діяти лише при наявності процесуального забезпечення. Процесуальні гарантії - це система правових заходів, встановлених законом для забезпечення належного відправлення правосуддя, реалізації, втілення завдань судочинства [1, с. 58].

Завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

Виходячи з визначення процесуальних гарантій та завдань адміністративного судочинства можна зробити висновок, що до гарантій законності адміністративного судочинства належать всі принципи адміністративного судочинства, інститути, порядок здійснення судочинства, ухвалення законного та обґрунтованого рішення по справі, що забезпечує належний захист прав, свобод, законних інтересів у сфері публічно-владних відносин. Такі гарантії мають бути спрямовані на виконання ролі своєрідних «бар'єрів», що відокремлюють суб'єктів права від бюрократичного свавілля та деякою мірою компенсують нерівне становище суб'єктів адміністративних процесуальних правовідносин [6, с. 17].

Л.Ю. Грудцина зазначає, що гарантії потребують розробленого й ефективного механізму їхньої реалізації. Вона пропонує поділ конституційних гарантій на загальні та спеціальні (правосуддя), а спеціальні в свою чергу теж поділяє на загальні та спеціальні гарантії судочинства. До загальних гарантій судочинства відносить: державний захист прав і свобод людини і

громадянина; право кожного захищати свої права і свободи всіма способами, не забороненими законом; непорушність прав і свобод людини і громадянина; гарантування державою рівності прав і свобод людини і громадянина незалежно від статі, раси, національності, мови, походження, майнового і посадового положення; недопущення збору, збереження, використання і поширення інформації про приватне життя особи без її згоди та інші. До спеціальних конституційних гарантій прав людини в судочинстві вона відносить: рівність Усіх перед законом і судом; гарантування кожному судового захисту його прав і свобод; гарантування кожному права на одержання кваліфікованої юридичної допомоги, що у випадках, передбачених законом, надається безкоштовно; обов'язок органів державної влади забезпечити кожному можливість ознайомлення з документами і матеріалами, що безпосередньо торкаються його прав і свобод, якщо інше не передбачено законом [7, с. 35].

3. урахуванням наведених класифікацій і того, що предметом розгляду є гарантії законності в адміністративному судочинстві, тобто вузько спеціалізовані гарантії, автором для полегшення сприйняття пропонується така класифікація:

1. Гарантії, що забезпечують право на судовий захист (доступність адміністративного судочинства; право на звернення до суду з адміністративним позовом).

2. Гарантії, що забезпечують справедливий та своєчасний розгляд адміністративної справи:

а) гарантії, що забезпечують реалізацію прав осіб, які беруть участь в адміністративному судочинстві (знайомитись з матеріалами справи; подавати докази та брати участь в їх дослідженні; заявляти відводи та клопотання тощо);

б) інші гарантії (рівність сторін перед законом та судом, гласність та фіксація судового засідання технічними засобами, активна роль суду, правова допомога, процесуальний примус).

3. Гарантії ухвалення законного та обґрунтованого рішення в адміністративній справі (нарадча кімната; оскарження судового рішення).

Список використаних джерел:

1. Юридический энциклопедический словарь /Ред. кол.: А.Я.Сухарев (гл. ред.) и др. - М.: Совет. энцикл., 1984. - 415 с.
2. Любашин В.Я., Мордовцев А.Ю., Тимошенко И.В. Теория государства и права: Учеб. Пособие. - Ростов-на Дону: МарТ, 2002. - 512 с.
3. Французская декларация прав человека и гражданина 26 августа 1789 г. // Конституция и законодательные акты Французской республики. - М.: Госюриздат, 1938. - С. 42-44.
4. Основы государства и права: Учеб. Пособие / Под ред. В.В. Комарова; Нац. юрид. акад. Украины, 1997. - 245 с.
5. Теория государства и права: Учеб. для студентов вузов / С. С. Алексеев, П. Т. Васьков, И. Я. Дюрягин и др.; Под ред. С. С. Алексеева. - М.: Юрид. лит., 1985. - 479 с.
6. Чванов О. А. Механизм правоприменения: Автореф. дис... канд. юрид. наук / Сарат. гос. акад. права. - Саратов, 1995. - 19 с.
7. Грудцына Л. Ю. Особенности конституционных гарантий реализации прав человека в гражданском судопроизводстве // Законодательство и экономика. - 2004. - №6. - С. 35-42.

ШЛЯХИ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Остафійчук Тетяна Василівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Слишук Олена Володимирівна, студент магістратури навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Забезпечення й оцінювання якості вищої освіти, визначення показників якості підготовки фахівця у ВНЗ є однією з актуальних проблем сьогодення.

Сьогодні стан системи вищої освіти характеризується тим, що деякі аспекти проблеми оцінювання якості підготовки фахівця, створення вищим навчальним закладом власної системи оцінювання недостатньо вирішені. Це пояснюється стрімким зростанням вимог до сучасного фахівця, серед яких перше місце посідає здатність до самонавчання і неперервного виробництва знань. Тому, на нашу думку, потребують дослідження такі проблеми: створення системи якості вищої освіти; порівняння різноманітних підходів до оцінювання якості вищого навчального закладу; уточнення суті поняття «якість підготовки фахівця»; взаємозв'язок таких понять як «модель фахівця»,